

Použití Armády ČR při nevojenských ohroženích

Na úvod je nutno zdůraznit tři základní pohledy, ze kterých vycházím, jež jsou zárukou objektivní dané problematiky.

V prvé řadě vycházím (jako příslušník Generálního štábu AČR) důsledně z **platné legislativy**, především z mezinárodních úmluv, Ústavy ČR, zákonů ČR, z Vojenské strategie ČR schválené vládou ČR a jiných právních aktů předložených Parlamentu ČR. I když je platná legislativa v důsledku transformace společnosti svým způsobem omezena a rozpracování nové legislativy, zejména v oblasti obrany ČR a vojenství, má časový skluz, nelze legislativu ignorovat jako celek. Vždyť i ta část legislativy (staré a nové) v potřebné míře limituje hlavní funkce Armády ČR a její výstavbu. Většinou chybí legislativní opatření, která mají řešit kompetenční vazby v systému obrany ČR.

Tvorba i uplatňování zákonů je v demokratickém státě vždy prvořadým úkolem ve všech oblastech a rezortech. Proto také ministr obrany vyhlásil na rozboru minulého výcvikového roku rok 1995 v rezortu obrany rokem legislativy (myšleno nejen její tvorby, ale i jejího uplatňování v praxi).

Dalším východiskem je **přístup ke každému řešenému problému jako k nedělitelné části systému obrany ČR jako celku** a na základě toho hledání správného místa i vztahů mezi obranným a záchranným systémem ČR a místa jednotlivých složek, tedy i Armády ČR, které do těchto systémů vstupují. Přeceňování některých faktorů nad jiné nebo vyvozování závěrů jen jednoho z nich je nepřijatelné.

Třetím východiskem je **výsledek transformace Armády ČR podle „Koncepce“ schválené vládou ČR**, vyplývající z vojensko-politického rozhodnutí, kde naše armáda je určena pro obranu proti vnějšímu nepříteli.

Tomu odpovídá i její organizační struktura, vybavení zbraněmi a vojenskou technikou, její mírová naplněnost, jednoroční branná povinnost se čtvrtletními nástupními termíny, a tedy i její příprava. Tato fakta při řešení použití Armády ČR nelze v žádném případě opomíjet.

Uvedená východiska by měla být brána v úvahu nejen v praxi, ale v potřebné míře i v teorii.

● *Současná bezpečnostní situace v Evropě, vojenská a nevojenská ohrožení*

Na základě vývoje mezinárodněpolitické situace v Evropě není v současnosti Česká republika vystavena přímému vojenskému ohrožení. Za **dominantní jsou považována ohrožení nevojenského charakteru.**

Tento závěr je možné považovat z politického a časového hlediska za objektivní. Nepostihuje však další faktory, důležité pro funkci Armády ČR při obraně ČR charakterizující hlavní rozdíly mezi ohroženími vojenského a nevojenského charakteru, obsažené v **tabulce 1.**

Tabulka 1

FAKTOR	VOJENSKÉ OHROŽENÍ	NEVOJENSKÉ OHROŽENÍ
SOUČASNÁ VOJENSKO-POLITICKÁ SITUACE	HROZÍ - NE BEZPROSTŘEDNĚ	DOMINANTNÍ
Vojensko-politické cíle	Ohrožení suverenity a územní celistvosti	Pohromy bez politických cílů, ostatní jen omezené cíle
Doba trvání operace, akce	Dlouhodobé	Krátkodobé
Použití zbraní	Masové Těžké zbraně	Beze zbraní nebo omezené, lehké zbraně
Důsledky ničivosti	Globální, celé území státu	Omezené
Nasazení sil a prostředků	Masové	Výběrové, omezené
Účast hospodářství státu	Hospodářská mobilizace celého systému	Omezené, výběrové
Účast státu jako celku	Celý obranný systém a celý integrovaný záchranný systém	Integrovaný záchranný systém - výběrové

Z porovnání jen části faktorů je zřejmé, že z časového hlediska jsou nevojenská ohrožení sice dominantní, ale z hlediska suverenity a celistvosti státu je rozhodující příprava státu a AČR k obraně ČR proti vojenským ohrožením.

Vyvozování závěru, že je třeba transformovat Armádu ČR především z hlediska potřeb k likvidaci nevojenských ohrožení, která jsou v současné době dominantní, je přinejmenším neuvážené.

Hlavním úkolem Armády ČR je a bude obrana proti vnějšímu nepříteli. Takto armáda může úspěšně plnit i úkoly v integrovaném záchranném systému.

K jednotnému chápání vojenských a nevojenských ohrožení uvedu jejich charakteristiku.

Vojenská ohrožení jsou spojena především s napětím mezi některými státy, které by mohlo přerůst v ozbrojený konflikt. Při něm by se ČR mohla stát zemí, přes kterou by se přesunovaly ozbrojené síly jiných zemí, nebo by posléze mohla být do takového konfliktu i vtažena.

Nevojenská ohrožení představují stav, při kterém může dojít k podstatnému ohrožení hospodářské funkce státu v důsledku působení přírodních, ekonomických, vnitřních i mezinárodních sil, které samy o sobě nemohou vyvolat ozbrojený konflikt. Jsou převážně spojeny s mírovým stavem.

Z hlediska jejich příčin je můžeme rozdělit do dvou základních skupin, na:

Pohromy (termín vyplývá z branného zákona)

Do této kategorie patří:

- ▲ *živelní pohromy* (požáry, záplavy a povodně, vichřice a větrné smrště, sesuvy půdy a zemětřesení, sněhové kalamity a náledí, napadení přírody škůdci);

- ▲ *průmyslové havárie* (výbuchy a požáry, úniky nebezpečných škodlivin, radiační havárie, destrukce staveb, velké dopravní nehody, rozsáhlé poruchy inženýrských sítí);
- ▲ *epidemie* (onemocnění většího počtu osob, onemocnění většího počtu zvířat).

Dále jsou to **společenská a sociální ohrožení** (novodobá ohrožení), vyplývající z důsledků nestability a z národnostních, etnických a náboženských sporů v některých postkomunistických zemích. Jedná se o:

- ◆ velké migrace obyvatelstva;
- ◆ mezinárodní terorismus a organizovaný zločin (záškodnictví, sabotáže, drogy, atentáty);
- ◆ prudký nárůst kriminality;
- ◆ přerušení dodávek základních surovin a zdrojů energie.

Ne všechna uvedená nevojenská ohrožení jsou v současné době a v našich podmínkách stejně aktuální (např. povodně jsou aktuálnější než zemětřesení), a ne všechna budou vyžadovat humanitární pomoc Armády ČR.

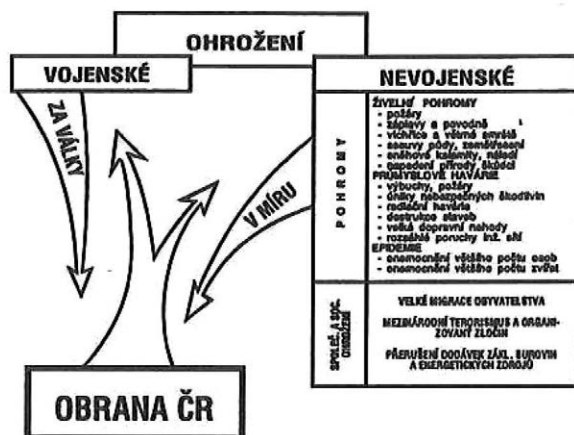

Schéma 1a: Úloha AČR při nevojenském ohrožení

- *Funkce Armády ČR v systému obrany ČR a její úloha v integrovaném záchranném systému*

Obrana ČR (ve znění „Vojenské strategie“ schválené vládou a předložené Parlamentu ČR) je chápána jako souhrn opatření mezinárodněpolitických, vojenských, bezpečnostních, ochranných, ekonomických a právních, která mají za cíl zajistit svrchovanost a územní celistvost, principy demokracie a právního státu, životy a zdraví občanů, veřejný pořádek, základní funkce státu a národního hospodářství v krizových situacích. Z toho vyplývá, že průběžné zajišťování příprav k obraně a ochraně státu není jen úkolem Armády ČR, ale také povinností občanů, státních a samosprávných orgánů a právnických osob. **Obrana ČR** je věcí celého systému obrany, všech jeho komponentů a subjektů.

Armáda ČR může být použita k obraně státu před vnějším vojenským napadením, k udržení či nastolení mezinárodního míru a bezpečnosti ve smyslu závazků vyplývajících pro ČR z Charty OSN a z dalších smluvních dokumentů.

Podle uvedeného dokumentu - nevojenskými riziky a ohroženími, která mohou vyžadovat nasazení sil a prostředků Armády ČR především z humanitárních hledisek, jsou zejména průmyslové a živelní havárie a katastrofy a masová migrace obyvatelstva.

Uvedená „Vojenská strategie“ má vojensko-politický charakter, je deklarací vojenské politiky ČR na období 1996 - 2005 a má sloužit pro rozpracování potřebné legislativy, jako je např. Zákon o obraně ČR.

System obrany ČR se objektivně dělí z hlediska řídicích i výkonných funkcí na:

- obranný systém a
- integrovaný záchranný systém (IZS).

Obranný systém směřuje k obraně suverenity a územní celistvosti ČR proti vojenskému napadení.

Integrovaný záchranný systém směřuje k ochraně a záchraně osob, životního prostředí, likvidaci následků a obnově hodnot.

Armáda ČR je hlavní součástí obranného systému a v tomto systému je i její hlavní funkce.

Podle branného zákona smí být vojáků v činné službě použito také při pohromách ohrožujících lidské životy nebo důležité hospodářské statky.

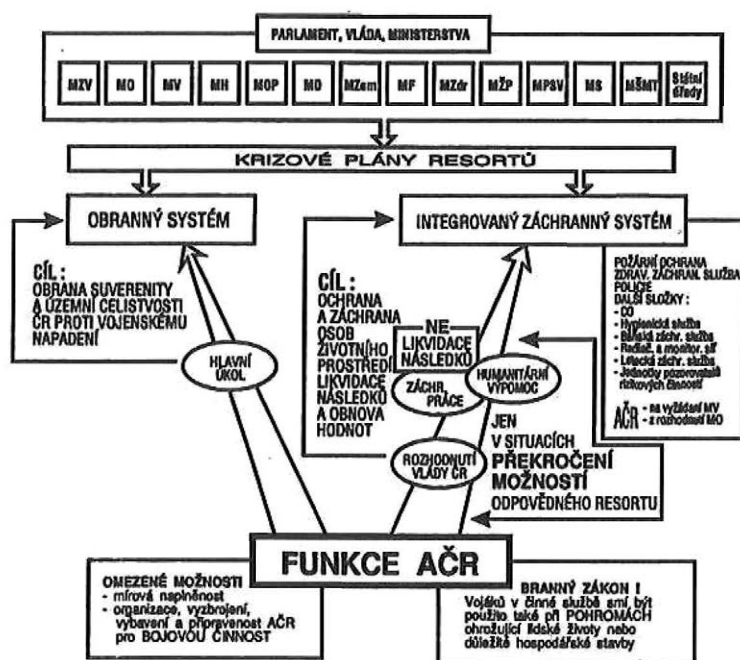

Schéma 1b: Úloha AČR při nevojenském ohrožení

Armáda ČR plní úkoly v integrovaném záchranném systému jen na základě usnesení nebo rozhodnutí vlády ČR, jen jako humanitární výpomoc, především formou záchranných prací. Podrobněji tuto otázku rozvedu v další části.

K plnění úkolů v integrovaném záchranném systému má Armáda ČR omezené možnosti, které jsou dány především mírovou naplněností, organizací, vyzbrojením, vybavením a přípravou, zaměřenou především na bojovou činnost.

Při výpomocích se vždy musí počítat s určitým přeorganizováním jednotek, doplňováním záchranných jednotek osobami z celého útvaru, ale i svazku nebo svazu, specifikací vybavení podle určení k záchranným pracím apod.

Funkce Armády ČR v integrovaném záchranném systému spočívá „v humanitární výpomoci“.

(Schéma 1 ukazuje úlohu AČR při nevojenském ohrožení.)

● *Charakteristika a obsah integrovaného záchranného systému (IZS)- kompetence jeho složek*

K lepšímu pochopení funkce Armády ČR a její úlohy v rámci integrovaného záchranného systému bych stručně uvedl jeho strukturu a kompetence jeho řídicích a výkonných složek.

Integrovaný záchranný systém je konstituován podle usnesení vlády ČR z 19. 5. 1993, č. 246 jako systém vazeb zabezpečující koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií.

Základními složkami, působícími v integrovaném záchranném systému, které udržují nepřetržitou pohotovost pro ohlášení vzniku havárie a pro schopnost rychle zasáhnout na místě (viz schéma 2), jsou:

- požární ochrana,
- zdravotnická záchranná služba,
- policie.

Podle charakteru a rozsahu havárie působí v integrovaném záchranném systému další složky, zejména:

- civilní obrana (plní úkoly celostátního významu v oblasti varování obyvatelstva, kolektivní a individuální ochrany, poskytování záchranných pluků CO a skladů humanitární pomoci),
- hygienická služba,
- báňská záchranná služba,
- radiační a monitorovací síť (na tomto úkolu se podílí i chemické vojsko prostředky pozemního vojska a vzdušné síly AČR),
- letecká záchranná služba,
- jednotky pozorovatelů rizikových činností.

Ministr obrany ČR rozhoduje o nasazení ozbrojených sil a prostředků AČR pro potřeby likvidace havárií na žádost ministra vnitra ČR (v souladu s výše uvedeným usnesením vlády ČR).

Odpovědnost za řízení integrovaného záchranného systému má ministr vnitra, přednostové okresních orgánů a primátoři určených měst. V případě vzniku zemí (oblastí) se počítá s obdobnou odpovědností představitele hlavní správy v těchto územně správních celcích.

Vláda ČR zřizuje Ústřední havarijní komisi jako svůj poradní orgán pro prevenci a likvidaci havárií a jejím řízením pověřuje ministra vnitra.

Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem odpovědným za organizaci Integrovaného záchranného systému, zřizuje operační a informační středisko informačního záchranného systému a vede dokumentaci integrovaného záchranného systému pro potřeby Ústřední havarijní komise.

Ministr vnitra je odpovědný za koordinaci prací nižších územních orgánů státní správy a samosprávy a může převzít řízení likvidace havárií v případě, kdy havárie přesahuje území jednoho z těchto územně správních celků nebo státní hranici.

Přednostové okresních úřadů a primátoři určených měst zřizují operační a informační středisko informačního záchranného systému a vedou jeho dokumentaci.

Ministr vnitra a územní představitelé státní správy mohou složkám (myšleno IZS) ukládat úkoly, pokud to vyplývá z právních předpisů.

Při likvidaci havárie řídí součinnost složek velitel jednotek požární ochrany do doby, než převezme řízení územní představitel státní správy. Pokud na místě není velitel jednotek požární ochrany, řídí součinnost velitel (vedoucí) té složky, která provádí stěžejní činnost.

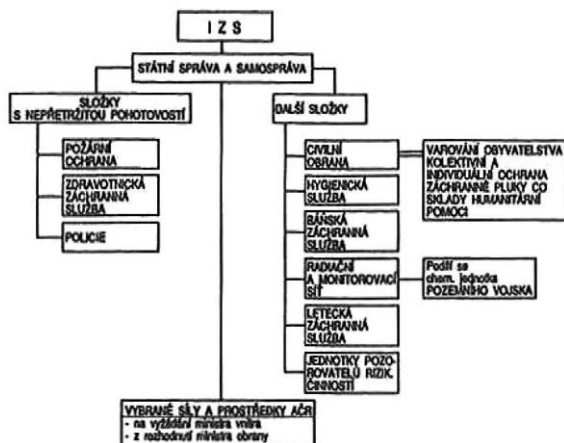
Havarijní komise v oblasti likvidace havárie řeší zejména problematiku vzájemné informovanosti, přípravy složek a jejich postup při společném zásahu.

Členy havarijní komise jsou vedoucí pracovních složek integrovaného záchranného systému, zástupci orgánů státní správy a zástupci samosprávy obcí. Dále mohou být členy havarijní komise právnické a fyzické osoby a zástupci občanských iniciativ. Podrobnosti o havarijních komisích, jejich činnosti a vnitřní organizaci stanoví Statut havarijní komise, který vydá Ministerstvo vnitra ČR.

Operační a informační středisko informačního záchranného systému je pracovně příčleněno k operačnímu středisku požární ochrany. (Orientační schéma zasazení záchranných zdrojů je zobrazeno ve schématu 3.)

● *Vojenská humanitární výpomoc při záchrane osob a hmotných statků při pohromách*

Jak již bylo řečeno, možnosti Armády ČR pro poskytování humanitárních výpomocí při pohromách jsou sice omezené, ale i přesto velmi významné. Vojenské síly a prostředky jsou nejlépe organizovány a řízeny k tomu, aby mohly poskytovat veškeré služby, jako jsou veřejné práce, komunikace, doprava, zdravotnické a pohotovostní lékařské služby, jakož i pátrání a pomocné akce. Mohou reagovat pohotově a působit rychle, samostatně, bez vnější pomoci a jsou velmi pohyblivé. Vojenský personál je vycvičen v jednotlivých odbornostech potřebných pro výkon jeho odborných a funkčních úkonů a používá se ho za složitých a rychle se měnících podmínek. Z tohoto hlediska je zřejmé, že **vojenské prostředky mají velký potenciál k tomu, aby mohly být dalším nástrojem pro poskytování pomoci při pohromách.**

Systém vazeb zabezpečujících koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií.

Schéma 2: Základní složky integrovaného záchranného systému

Vojenské výpomoci Armádou ČR jsou upraveny „Směrnicí č. 7/1974 Ú.v. ze dne 25. 6. 1974 pro poskytování vojenských výpomocí“. Protože už plně nevyhovuje, připravuje se nová právní předloha o vojenských výpomocích, ale nebyla dosud přijata.

Všeobecně lze vycházet z těchto zásad:

Vojenská výpomoc je organizované nasazení vojenských jednotek a techniky a poskytuje se podle branného zákona.

O poskytnutí výpomoci při pohromách celostátního dosahu rozhoduje vláda ČR. Kompetentním orgánem pro zasazení sil a prostředků Armády ČR je ministr obrany ČR a v jednotlivých případech jím určený velitelé. Všechny ostatní výpomoci k záchranným pracím jsou nepřipustné.

Vyžádání vojenských výpomocí se uskutečňuje obecně cestou ministra vnitra ČR. V jednotlivých případech kompetentními orgány státní správy v souladu s konkrétními havarijními plány, k nimž dal ministr obrany ČR souhlas.

Voják Armády ČR v činné službě smí být použit jen k záchranným pracím při pohromách ohrožujících lidské životy nebo důležité hospodářské statky (poskytovat záchranné práce). V souladu s „Úmluvou o nucené a povinné práci č. 29“ **nelze jej použít k následnému odstraňování následků pohromy. Následné odstraňování důsledků pohromy, tj. po splnění záchranných prací, je záležitost komerčního řešení.**

K záchranným pracím se smí použít vojáků pouze v rámci organizované jednotky, jejíž velitel bude také za její činnost odpovídat, tak jak je tomu i při jiných činnostech Armády ČR. Podřizování vojska místním civilním orgánům je nepřipustné. Vojska plní jen úkoly v souladu s havarijním plánem a odborným řízením záchranných prací.

Vojáci vykonávající záchranné práce jsou zabezpečeni jako při plnění jiných úkolů. To znamená zabezpečení výstrojí, stravováním, dopravou, ubytováním, lékařskou péčí a dalšími finančními náležitostmi, jako např. při odvelení.

Pokud jde o odpovědnost za škodu, která může vzniknout v souvislosti s činnostmi při záchranných pracích, postupuje se podle platných obecně závazných právních předpisů, tj. podle zákoníku práce a občanského zákoníku.

Síly a prostředky Armády ČR, které se zúčastňují záchranných prací, **nejsou udržovány v nepřetržité pohotovosti**. Jednotky se organizují, připravují, vybavují technikou, zbraněmi a dopravními prostředky až po vyžádání a podle druhu vyžadovaných záchranných prací. Jednotky vyčleňované do integrovaného záchranného systému k realizaci konkrétních havarijních plánů se určují předem s připraveným materiálně-technickým zabezpečením, ale bez jejich udržování v pohotovosti. V současné době zvláštní pohotovostní systém pro nevojenské ohrožení není v Armádě ČR zaveden.

Jednotlivé druhy vojsk se mohou podílet při nevojenských ohroženích na těchto úkolech:

Mechanizované vojsko může plnit úkoly spojené především se záchranou osob, jejich evakuací, střežením významných objektů apod. V prostorech radioaktivního zamoření může být využito i techniky snižující radioaktivní záření.

Ženíjní vojsko se bude zpravidla podílet na záchranných akcích a lokalizaci následků pohrom, jako jsou požáry a povodně, uvolňování závalů a zátarasů, zřizování krátkých mostů, a na jiných pracích ženíjního charakteru.

Chemické vojsko je připraveno v souladu se svým předurčením a materiálním vybavením k poskytování záchranných prací a k odstraňování následků havárií doprovázených únikem radioaktivních látek a škodlivin a k činnosti v kontaminovaném prostředí. Již v míru se podílí podle nařízení náčelníka GŠ AČR č. 12/1993 na monitorování radiační situace na území ČR. Je připraveno provádět radiační průzkum a laboratorní vyhodnocování laboratorními zařízeními Armády ČR. Armádní systém je trvale začleněn do monitorovací sítě ČR.

Vzdušné síly AČR jsou především s využitím vrtulníků schopny plnit následující úkoly:

- * vzdušný průzkum a pozorování prostoru havárie či katastrofy,
- * přesun záchranných jednotek a materiálu a odsun postižených osob,
- * monitorování ohroženého území,
- * zabezpečení řízení a regulace dopravy při evakuaci,
- * záchranné práce nad zemí nebo nad vodními plochami,
- * přepravu řídících orgánů nebo členů vládní komise k místu vzniku,
- * vyčlenění sil a prostředků k letecké záchranné službě a ve prospěch civilní obrany,
- * účast v letecké pátrací a záchranné službě.

Logistika Armády ČR je systém předurčený a budovaný k logistické podpoře vojsk. Její funkce je natolik univerzální, že úkony připravené ve prospěch logistické podpory vojsk Armády ČR mohou být využity i pro logistickou podporu zasaženého obyvatelstva při nevojenských ohroženích.

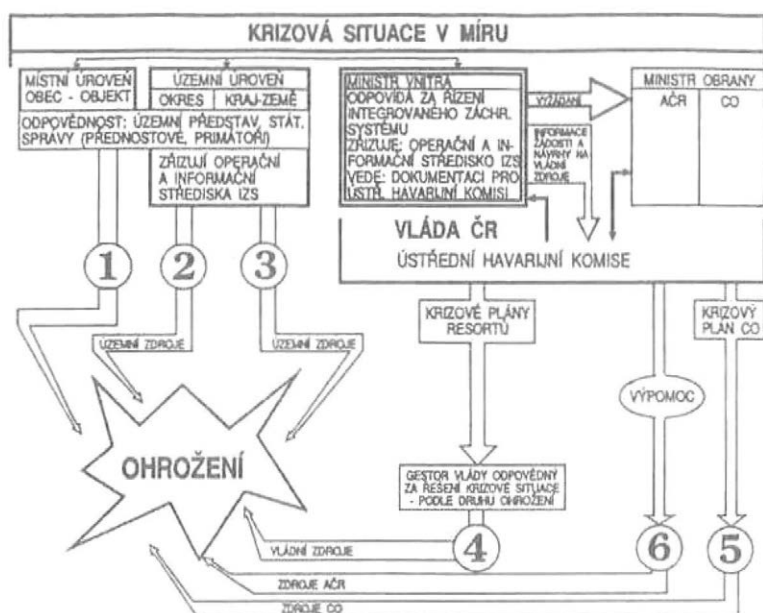

Schéma 3: Zasazení záchranných zdrojů

Logistická podpora AČR může poskytovat v rámci likvidace nevojenských ohrožení následující úkony:

- * zabezpečovat postižené obyvatelstvo materiálem všech materiálových tříd uskladněným ve skladech vojskového a armádního stupně logistiky AČR,
- * zabezpečovat provoz techniky, opravy a odsuny poškozené techniky a technické zabezpečení přesunů,
- * zajišťovat veterinární dohled nad zdravotní nezávadností potravin před nebezpečnými nákazami zvířecího původu,
- * podílet se na opatřeních státní veterinární správy při likvidaci ekologických havárií a nebezpečných nákaz,
- * zabezpečit provizorní ubytování občanů ve vojenských objektech,
- * zabezpečit službami, především stravováním, částečně i vystrojováním, praním prádla a doplňováním PHM,
- * vypomáhat orgánům státní správy při zajišťování režimových opatření v řízení dopravy v daném prostoru.

Zdravotnická služba může poskytnout pomoc v místě pohromy především personálem, zařízením posádkových zdravotnických zařízení a zdravotnickou pomocí postiženým odsunutým do vojenských nemocnic. Rozvinutí některé z polních zdravotnických etap je závislé na doplnění personálem.

Na bezprostřední vyžádání mohou být použity k záchranným pracím jen jednotky stále pohotovosti. Poskytování výpomocí většími silami a prostředky lze dosáhnout jen slučováním jednotek více útvarů nebo jejich doplněním na plné počty.

Záchranné práce budou samozřejmě poskytovány diferencovaně podle charakteru a rozsahu ohrožení. Budou specifikovány příslušným havarijním plánem a konkrétním požadavkem. Na některé úkony bude stačit kompetentní orgán nebo organizace vlastními zdroji, a zásah Armády ČR nebude nutný.

Všeobecně je uplatňována zásada, že armáda je zasazována k záchranným pracím až po vyčerpání sil, prostředků a zdrojů kompetentních rezortů státní správy, anebo v případě, že rozsah a intenzita ohrožení převyšuje od počátku jejich možnosti. (Přehled jednotlivých činností vyčleněných druhů vojsk znázorňuje tabulka 2.)

● *Účast Armády ČR při ochraně státní hranice v podmínkách velké (masové) ilegální migrace cizího obyvatelstva na naše území*

Ochrana státní hranice je jedním ze základních atributů svrchované moci samostatného suverénního státu. Suverénní stát si určuje svými zákony, jaké osoby a jaké zboží budou vpuštěny na jeho území.

Výsledky evropské konference ministrů vnitra v Budapešti o ilegální migraci jednoznačně potvrdily, že základním předpokladem boje proti ilegální migraci je nejen existující, ale hlavně dobře strážovaná státní hranice.

Ochrana státních hranic ČR je ve výlučné kompetenci a odpovědnosti ministra vnitra ČR.

Vojáky Armády ČR v činné službě smí být k ochraně státní hranice použito jen se souhlasem vlády ČR. Vojáci při strážení mají práva a povinnosti jako policisté. Stanoví to *branný zákon § 1, odst. 4.*

O současné ilegální migraci cizích státních příslušníků na území ČR dostatečně informují sdělovací prostředky. Je zvládána pravidelnými orgány předurčenými k ochraně státní hranice.

Za velkou (masovou) ilegální migraci obyvatelstva považujeme takovou migraci, kterou nemohou zvládnout pravidelné orgány k ochraně státních hranic. Je prováděna s velkou intenzitou na širokém úseku státní hranice, ve velkých skupinách (často i ozbrojených) vynucujících si přechod státní hranice všemi možnými způsoby, násilně nevyjímaje.

V těchto případech může rozhodnout vláda ČR o použití Armády ČR k zesílení ochrany státní hranice.

Použití sil a prostředků Armády ČR k zesílení ochrany státní hranice bude zpravidla po jednotkách, podle situace i po útvech. Množství sil a prostředků i způsob jejich použití budou specifikovány orgány ministerstva vnitra a budou záviset na velikosti exponovaného úseku státní hranice. (Možnou variantu použití AČR k posílení ochrany státní hranice ukazuje schéma 4.)

Armáda ČR může být použita k posílení ochrany státní hranice těmito způsoby:

Použití druhů vojsk při pohromách

DRUH VOJSKA	UKOLY	SÍLY A PROSTŘEDKY
MECHANIZOVANÉ VOJSKO	– Záchrané práce – Evakuace osob – Střežení významných objektů – Lokalizace pohrom	JEDNOTKY A ZAŘÍZENÍ STÁLE POHOTOVOSTI
ŽENIJNÍ VOJSKO	– Záchrané práce a lokalizace • Požárů • Povodní – Uvolňování závalů a zátarasů – Zřizování krátkých mostů – Jiné práce žen. charakteru	
CHEMICKÉ VOJSKO	– Účast v monitorovací radiační síti ČR – Radiační průzkum – Záchrané práce v radioaktivním a jinak kontaminovaném prostředí – Speciální očista – Laboratorní vyhodnocování	
VZDUŠNÉ SÍLY (VRTULNÍKY)	– Vzdušný průzkum – Přesun záchranných jednotek – Odsun postižených osob, mater. hodnot – Monitorování ohroženého území – Řízení a regulace dopravy při evakuaci – Záchrané práce nad zemí a vodními plochami – Přeprava řídicích vládních orgánů – Účast v letecké záchranné službě	
LOGISTIKA	– Materiální zásobování postiženého obyvatelstva – Zabezpečení provozu techniky – Veterinární dohled – Provizorní ubytování – Stravování – Částečně praní prádla – Vystrojování – Zásobování PHM – Pomoc při řízení dopravy	
ZDRAV. SLUŽBA	– První zdrav. pomoc – Odsun raněných – Poskytnutí nem. lůž. kapacity	

A Posilování orgánů pohraniční policie a cizinecké policie, provádějících ochranu státní hranice. Jednotky Armády ČR by byly pravděpodobně organizovány do strážních jednotek (rot a praporů) pod vojenským velením, ze kterých by se vyčleňovali vojáci nebo skupiny vojáků k posilování směn pohraniční a cizinecké policie. Výkon služby na státní hranici by byl společný pod velením příslušníka pohraniční nebo cizinecké policie.

Podrobnosti o výkonu služby, vyzbrojení příslušníků Armády ČR a jejich všestranné zabezpečení by řešilo usnesení vlády ČR a dohody ministerstva vnitra a ministerstva obrany podle konkrétní situace a úkolu.

B Zaujetím a střežením ochranných clon (čar) k vytvoření hloubky chráněného úseku státní hranice, k zabránění pronikání cizích osob do vnitrozemí, jejich zadržení, soustředění, střežení a předání orgánům určeným ministrem vnitra ČR.

Tento způsob je velmi náročný na množství sil a prostředků, vyžaduje zasazení organických jednotek a útvarů, což nelze bez jejich doplnění na plné počty.

C Kombinací obou předcházejících způsobů.

Z hlediska taktiky, organizace systému ochranných clon a činnosti na nich lze vycházet ze zásad Polního řádu pojednávajících o bojovém a strážním zajištění (bude platit od 1. 1. 1996).

Posílení ochrany státní hranice bude spojeno i s požadavky na potřebu dalších druhů vojsk, na logistickou podporu a zdravotnické zabezpečení, které mohou být plněny v rozsahu a způsobem jako při pohromách.

● *Účast Armády ČR v boji s mezinárodním terorismem a organizovaným zločinem*

Mezinárodní terorismus zahrnuje teroristické činy jako únosy, vydírání, vraždy nebo ozbrojené útoky prováděné jednotlivci a skupinami (gangy), jež postihují obyvatelstvo, veřejná zařízení nebo orgány jiného státu, ale též akty teroru a násilí jednoho státu vůči druhému. Jejich cílem je zastrašit a vydírat jiné osoby nebo státy a přinutit je ke konání, které by jinak svobodně nečinily.

Nebezpečí tohoto ohrožení spočívá v překvapivém vzniku a rychlosti jejich rozrůstání, v jejich nakažlivosti, a to jak v místních podmínkách, tak v různých oblastech kontinentu, v nekontrolovatelnosti jejich eskalace a především v neschopnosti mezinárodních politických a vojenských organizací rychle, účinně, spravedlivě a v souladu s mezinárodním právem zasáhnout.

Teroristé se necítí při své činnosti vázání žádnými morálními, etickými a už vůbec ne právními normami.

V minulém období používali nejčastěji klasických prostředků, plastické trhaviny, ruční zbraně apod.

V poslední době dochází k podstatnému nárůstu pašování radioaktivního materiálu. Je možné počítat i s tím, že nejmilitantnější extremistické skupiny mající vazby na extremistické členy státních orgánů a mafiánské skupiny mají snahu získat i jaderné zbraně. Tyto zbraně i jiné zbraně hromadného ničení se mohou stát nátlakovými prostředky při vydírání státních činitelů, institucí a velkých hospodářských společností.

Terorismus se stává prostředkem politického, náboženského, etnického, ekonomického, obchodního, finančního boje a dalších jeho odrůd. Ve velké míře je to nelegální honba za kapitálem a mocí.

Terorismus má mezinárodní charakter a jen mezinárodní ochrana může být účinná.

Prvořadým a nejsložitějším prvkem je jeho odhalení. Jeho likvidace je velice náročná a specializovaná. Stejně tak jako formy boje terorismu, tak i formy ochrany proti terorismu

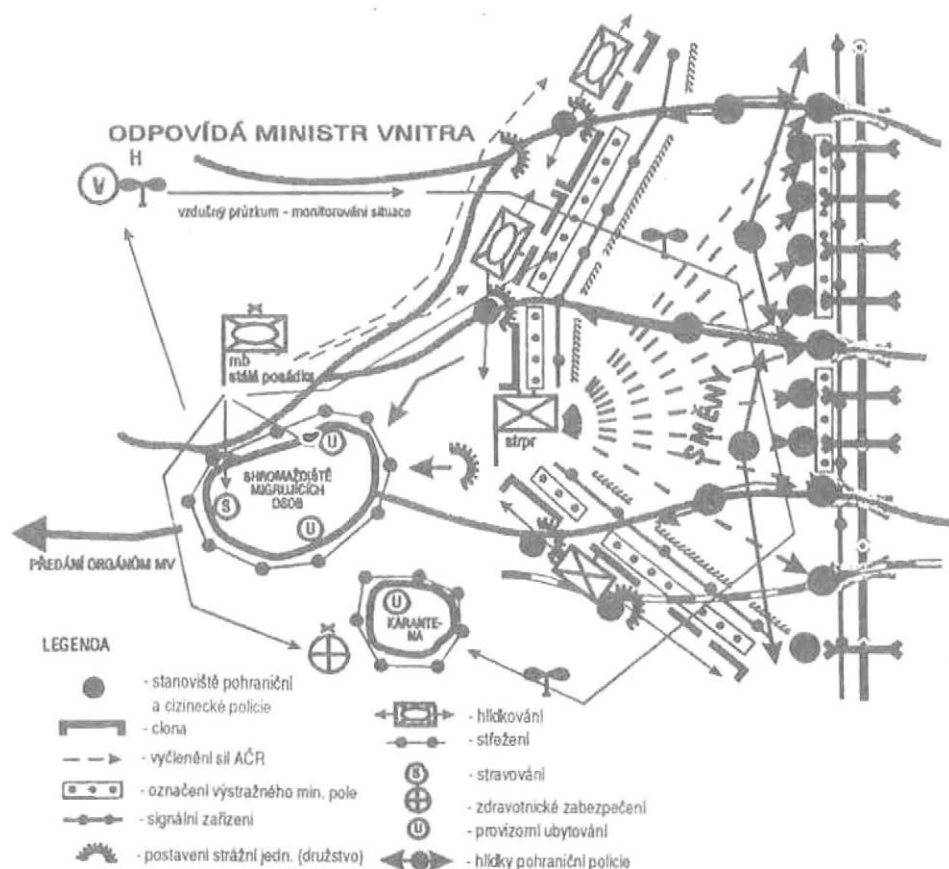

Schéma 4: Schéma použití AČR k posílení ochrany státní hranice v podmínkách velké migrace (varianta)

jsou přísně utajované. Příprava specialistů může být uskutečňována jen výběrovým způsobem. Každý vycvičený obránce proti terorismu se může stát potenciálním teroristou. Touha po kapitálu může kdykoliv převýšit morální stav osobnosti.

Příprava armády je založena na masové přípravě, na základě branné pohotovosti. Nelze ji proto z uvedených důvodů jako celek připravovat, a tedy i používat pro speciální boj s teroristy. Přicházela by v úvahu jen příprava speciální profesionální jednotky. Armády ČR by bylo možné použít jen k nesespecializovaným činnostem, jako je blokování prostoru, vzdušný průzkum, zabezpečení speciální technikou, účast v letecké pátrací a záchranné službě atd., v činnostech, na které je připravena.

Zkušenosti z armád demokratických států zvýrazňují opodstatnění pohotovostního systému PVO ČR i při řešení nevojenského ohrožení - při zneužívání vzdušného prostoru pro nežádoucí činnosti, např. migrace osob, mezinárodní terorismus, obchod s drogami a organizovaný zločin.

V současné době tato výpomoc není právně upravena a není ministerstvem vnitra, do jehož kompetence boj s terorismem patří, vyžadována.

Armáda ČR může být v boji proti mezinárodnímu terorismu použita jen na základě k tomu speciálně přijatého usnesení vlády ČR.

* * *

Na závěr bych ještě jednou zdůraznil, že použití Armády ČR při nevojenských ohroženích musí mít právní podklad a lze je uskutečňovat jen na základě rozhodnutí ministra obrany ČR a u předem plánovaných opatření k likvidaci pohrom - rozhodnutím kompetentních velitelů určených ministrem obrany ČR nebo náčelníkem Generálního štábu AČR.

Konkrétní použití Armády ČR v nevojenských ohroženích, která mají určitý časový vývoj, se připravuje až na základě konkrétního usnesení vlády ČR v souladu s narůstající krizovou situací.

Armáda ČR je základem obranného systému ČR, a proto jejím hlavním úkolem je obrana proti vnějšímu ohrožení. K tomu musí být organizována, vyzbrojena, vybavena, materiálně, technicky a zdravotnický zabezpečena. Účast Armády ČR v nevojenských ohroženích nemohou tyto faktory ovlivnit. Vždy se bude jednat o úkoly vedlejší, krátkodobé, s podstatně menšími požadavky na síly a prostředky, jejich kvalitu a s podstatně menšími dopady z hlediska jejich ničivosti.

Bude-li Armáda ČR dobře připravena pro řešení úkolů vnějšího ohrožení, zvládne i obecné a speciální úkoly v nevojenských ohroženích.

Za připravenost Armády ČR k obraně ČR odpovídá ministr obrany ČR. Za fungování integrovaného záchranného systému a ochranu státních hranic odpovídá ministr vnitra ČR.